

עיי משפּט נר מצוה

בז א מיי פֿי מהלכות מאכלות אסורות הלכה כז: כח ב מיי פֿיצ מהל' בכורים הלכה ד: כב ג מיי פֿי"א מהל' תרומות הל' ב: ל ד מיי פֿי"י מהלכות מאכלות אסורות הלכה כז:

מוסף רש"י

פרי אהה מביא. בכורים כתיב מראשית כל פרי (שד"ך י"א). הל' פרי (שד"ך י"א). ודרכן מנין. שילא. תלמוד לומר הביא. אשר תבוא מאלף, מכל מקום (שם). ותרומת ידך אלו בכורים. דמכיו כזו יר, ולקח הכהן הטעם מידך (פסחים יז:). דכעי נבאלת מקום דכתיב (דברים יז) ושמת בעטא והלכת, והסת' אשמעיך עשה והסת' אשמעיך אזהרת לאו לאולגן צנוותן, דלית בתרומה ממע קדשי הצול היא ולא בעטא חומה (יבמות עג:). ורומזן הסווגיות. סופי ענינים שאין מתבטלים עולמות ועשים מהן מומן (ברכות יח: ושם: ספרינו). ר"א מוחיב קרן וחומות לשתיה ממנו צנוג, ור' יהושע פוסר. דיעה צעלמא הוא ואין שם תרומה מל עליו ואין קץ פרי היתן למשקה אלא זיתים וענבים בלבד (שם). דרין מינה ומינה. כל דבר שאמא למת מחציתו, בגויה שזה או נהיקס הו' למת ממנו בכל דבריו (ובחים צא: וכע"ז יבמות עח: וב"ק כה:). מאחר שנקיפו של דבר למדי מחציתו אף לכל דבריה ללמוד ממנה (סנהדרין עה: וכע"ז שבתות לא:). דרין מינה ואוקי באתרה. דון עיקר הדבר ללמוד מחציתו, אכל לשאר דבריו שאמה מולא דינו מפורס וז' ואמה יכול ללמוד מינה וזיה, דבר מדבר, ואיך נרץ ללמוד מחציתו, העמידה במקומן ואל שפוזרו לחציו (סנהדרין שם וכע"ז ובחים צא:). כלומר לאחר שלמדנו משם והבאנו לבאן העמידה כאן בתורת שאר דברים המפורשים בו (שבתות לא:). למאי דלריב גמרינן למאי דלא נריבין מוקמינן באמתא (יבמות עח:). אין סופגין את הארבעים ברי. גבי משקין קאי בתקנת תרומות וקאמר דאין כל מי פירות קריין משקין אלא אלו בלבד, אין סופגין את הארבעים על שום מי פירות של ערלה, משום דבטלוהו שלא כדכין האתאן הוא, אלא אלו

(פסחים כד:).

קב:

לִיכְתוּב בשרצים וְלִיתוּ הַנֶּךְ בּוֹ. וצמה הַזֶּה חד מכולו לא אתי דחמץ מכולו לא אתי שלא היה להם שעת הכושר וחלב נמי לא אתי מכולו שכן לא הותרו מכללן אך קשה דמימי נבלה מכולו ושמה לא הייתי אומר לענין טומאת נבלת עוף טהור לא ואע"ג דלפקיה צלשון אכילה לא יאכל לטמאה זה: **היבא דלאו איסור הבא מא"י מנא**. וא"ת דהי מציעא ליה דחדש ושביעית איסור הבא מא"י ואי יליף חלול חלול מתרומה בסוף אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פד:). ותרומה ילפינן מבכורים ובסמוך משמע דלרץ למילף צמה הַזֶּה ואי כלאים הא לא כתיב זהו אכילה והקדש נמי לא כתיב דהי אכילה ועוד דאיכא למילף חטא חטא מתרומה וז"ל דאלכאים צעי דלע"ג דלא כתיב זהו אכילה סברה היא דלא אסרה תורה אלא כשהאיסור צעין ולעיל דפרץ אלא חלב אכילה כתיב דהי צללו הכי ה"מ למיפוך אלא כיון דכתב זה בהדיא אכילה פרץ מינה וה"ר שמואל היה אומר דגבי חלב שהמחהו אי לא היה כתיב דהי אכילה הוה מחייבין כיון שהוא בזה החלב וכן החמץ אלא שנמות אכל משקה היוצא מכלאים אפילו לא כתיב זהו אכילה כמאן דכתיב זהו דמי שאין זה גוף הפרי ומה שפירש בקונטרס דכולו קרי איסור הבא מאליו לצד מהקדש אי אפשר לומר כן אלא אלכאים קאמר כדפירשתי שאין זה איסור הבא מאליו שע"י מעשה של זריעה נאסרין הכלאים וגם העצירה היה שצעת זריעה וא"ת ושביעית היכי אתי מכולו דלית זהו לאו ובשביעית עשה כלה למיה מן השדה כו' וי"ל דילפינן מטומאת שרצים דלא שייך זהו לאו:

הביא ענבים ודרבנן בו'. אע"ג דשתיא בכלל אכילה צענדים וחיתים לענין נבלת בכורים לא כתיבא אכילה דתהי שתיא בכלל ז' פרי: **מה** לתרומה שכן חייב עליה מיתה וחומש. לרבי דאמר בסנהדרין (דף פג:). הויד צמעילה צמיחה ע"כ לאו האקדש צעי לעיל כדפי' בקונט' דהא צהקדש נמי איכא מיתה וחומש לרבי: **אלא** אי מתרומה וחד מהנך ב' פ'י מנגלה ובכורים או תרומה או משרצים ובכורים או תרומה אכל לא כמו שפי' בקונטרס חמץ ובכורים או תרומה דמה להנך שכן יש בהן נטיילת נשמה מיתה וכתר וכן מחלב

ו**ליכתוב** רחמנא בשרצים וליתו ^(ה) הנך וליגמרו מינייהו משום דאיכא למיפוך מה לשרצים שכן טומאתן במשהו והא דתניא "הטבל והחדש וההקדש והשבועית והכלאים כולן משקין היוצאין מהן כמותן מנולן וכי תיבא ליגמר מהנך מה להנך שכן איסור הבא מא"י הווי תינח היבא דאיסור בא מא"י היבא דלאו איסור הבא מא"י מנולן גמרינן מבכורים ובכורים גופייהו מנולן ^(ו) דתני ר' יוסי ^(ז) פרי פרי אתה מביא יבאי אתה מביא משקה הביא ענבים ודרבן מנין תלמוד לומר יבאי איכא למיפוך מה לבכורים שכן טעונין קרייה והנחה אלא גמר מתרומה ותרומה גופה מנולן ^(ח) דאיתקש לבכורים ^(ט) דאמר מר ^(י) ותרומת ידך אלו בכורים מה לתרומה שכן חייבין עליה מיתה וחומש אלא גמר מתרייהו מתרומה ובכורים מה לתרומה ובכורים שכן חייבין עליהם מיתה וחומש אלא אתיא מתרומה וחד מהנך או מבכורים וחד מהנך והא דתנן ^(יב) דבש

קרן וחומש ור' יהושע פוסר במאי פליגי ^(יג) בדרון מינה ומינה ודרון מינה ובאתרה קמיפלגי דר' אליעזר סבר דון מינה ומינה מה בכורים משקין היוצא מהן כמותן אף תרומה נמי משקין היוצא מהן כמותן ומינה מה בכורים אפי' שאר מינין אף תרומה נמי אפילו שאר מינין ורבי יהושע סבר דון מינה מה בכורים משקין היוצאין מהן כמותן אף תרומה משקין היוצאין מהן כמותן ואוקי באתרה מה משקין דקדשים בתרומה תירוש ויצהר אין מידי אחרינא לא אף משקין היוצאין מהן כמותן ויצהר אין מידי אחרינא לא והא דתנן ^(יד) אין מביאין בכורים משקה אלא היוצא מן הזיתים ומן הענבים מני רבי יהושע היא דאמר דון מינה ואוקי באתרה וגמר להו לבכורים מתרומה והא ^(טו) דתנן יאין סופגין את הארבעים משום ערלה אלא על היוצא מן הזיתים ומן הענבים מני רבי יהושע היא דאמר דון מינה ואוקי באתרה וגמר להו לבכורים מתרומה והדר

ותרומה או בכורים לא אתי מהאי טעמא: דרין מינה ומינה. פי' בקונטרס דלאו דוקא ומיהו אפשר דהוי דוקא משום דגן שהמחהו ^(טז) דתרומת דגן דאורייתא דרבי אליעזר מחייב דגן מדאורייתא ושאר מינין מדרבנן ורבי יהושע פוסר בדגן שהמחהו דדון מינה ואוקי באתרה תירוש ויצהר אין שאר מינין לא ואפילו דגן ולהכי פטר נמי צשאר מינין שאין להחמיר בהן יותר מדגן:

אף תרומה אפילו שאר מינין. ואם תאמר אכתי אימא דוקא שצעה מינים שהבכורים נוהגים בהן ויין תפוחים מנולן וי"ל כיון דהויא אפילו צמילי דרבנן הויא צכולהו:

והדר

נאסרין משקה היוצא מהן אכל שאר משקין דלא כתיבא זהו תרומה אפילו היא כתיבא בפירות עצמן לא: אין מביאין צכורים **משקה**. לגמרי משמע אפילו הביא פירות ודרבן דאי צדרכין ועומדין אפילו ענבים נמי לא דהא אמרן פרי אתה מביא ואי אתה מביא משקה: **רבי יהושע היא דאמר**. גבי תרומה לא קדישי דלית ליה דון מינה ואוקי באתרה וכיון דבתרומה לא מתסרי הדר גמר לבכורים מינה דהא דרבי רחמנא זהו תביא זיתים וענבים הוא דרבי: **אין סופגין**. משום משקה הבא מפירות ערלה: **רבי יהושע היא דאמר**. בתרומה לא מתסרי ואמו בכורים גמרי מתרומה דהיקשא דאיקרו תרומה ואתיא ערלה וגמר מבכורים מגזירה שוה:

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

שרצים איסור אכילתם כצעדשה כטומאתן דתני ר' יוסי צר' חנינא והצדלתם בין הצהמה הטהורה לטמאה וגו' ^(א) פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה לומר לך מה טומאה כצעדשה אף אכילה כצעדשה צמעילה בפרק קדשי מוצא (דף טו:)

הילכך אי לא כתיב מיחוי בגופייהו ויליף מהנך ה"א לא מחייב אמיחויין בפחות מכאן: **מה לשרצים**. דין הוא שיהא מיחוי שלהן כמותן: **שכן טומאתן**. ואיסורן צמשהו: **החדש**. קודם שקרב העומר ועושה שזר מן השעורין: **והשביעים**. משקין היוצאין מהן נוהגת בהן שביעית וחייבין צביעור כמותן: **מהנך**. חלב וחמץ ונבלה: **שכן איסור הבא מאליו**. ותינח למילף מינייהו טבל וחדש ושביעית וכלאי הכרס אכל הקדש לא אתי מינייהו: **צכורים**. אין איסורן אלא מאליו שע"י שמפרישן הן קדושים: **הביא**. אשר תביא מארצך דהוה ליה למיכתב אשר מארצך: **צכורים טעונין קרייה**. ארמי צאוד אצי [שם]: **והנחה**. על הרצפה והנחתו לפני ה': **מה לתרומה ובכורים שכן חייבים עליהן מיתה**. צמוזד וחומש צשוגג' וכי פרכת מה לתרומה שכן חייבין עליה מיתה וחומש ליכא למימר צכורים יוכיחו:

מסרומה וחד מהנך. חמץ או נבלה דכי פרכת מה לתרומה שכן מיתה נבלה תוכיח מה לנבלה שכן איסור הבא מאליו תרומה תוכיח וחד הדין הַזֶּה השוה שבהן שאסורין הן עצמן ומשקין היוצאין מהן כמותן אף איזי צביא את אלו: **סימוניות**. ענבים הנמצאין צגפנים צימות החורף שאין מתבטלין לעולם ועושין מהן חומץ: **ושאר כל מיני פירות**. חוץ מענבים וחיתים שדרכן צרך: **מחייב קרן וחומש**. אם אכלן צשוגג: **צמאי קמיפלגי**. הואיל דילפינן תרומה מבכורים למשקין היוצאין מהן כמותן: **בדון מינה ומינה**. צכל גזירות שוות ובזני אכ צצמורה שאנו למדים דבר מחצירו אי דיינינן ליה וגמרינן ליה לכל מילי או דון מינה מה שאנו צריכין לו ואוקי באתרה למילי אחרנייתא דמיפרשי צגופיה קמיפלגי: **צכורים**. מביאין מכל שצעת המינין: **אף תרומה נמי**. שהפרישה צפירות כגון תמרים ותפוחים כיון דתרומה נוהגת צפרי אף על גב דאינה נוהגת צמשקין שלהן אלא צצירוש ויצהר צלבד הַזֶּה משקין כיון דמפירות תרומה אמו הרי הן כתרומה. והאי דון מינה ומינה לאו דוקא קאמר דהא תמרים ותפוחים גופייהו אין תרומתן מן התורה אלא מדברי סופרים והכי הוא דקאמרינן כיון דצמידי דאורייתא לית לן דון מינה ומינה ואי הואי תרומת תמרים דאורייתא הוה גמרי לה מבכורים למשקין היוצאין מהן כמותן הכי נמי רצנן צדידהו כעין דאורייתא תקון: **ורבי יהושע סבר**. אי נמי הווא דאורייתא לא הויין משקין היוצאין מהן כמותן דלית לן דון מינה ^(א) [א] ומינה ואוקי באתרה דון מינה למה שהיא צריכה ללמוד הימנה דהיינו שהיה המשקין ^(ב) ממנה כמותה ותו לא דתון מינה אלא העמד אותה צמקומה: **תירוש ויצהר**. כתיבי צה [דברים יח] ולא שאר משקין והנך משקין דנהגו זהו תרומה הוא דילפינן מבכורים דאם קרא עליהן שם תרומה קודם שדרכן

הוא דקאמרינן כיון דצמידי דאורייתא לית לן דון מינה ומינה ואי הואי תרומת תמרים דאורייתא הוה גמרי לה מבכורים למשקין היוצאין מהן כמותן הכי נמי רצנן צדידהו כעין דאורייתא תקון: **ורבי יהושע סבר**. אי נמי הווא דאורייתא לא הויין משקין היוצאין מהן כמותן דלית לן דון מינה ^(א) [א] ומינה ואוקי באתרה דון מינה למה שהיא צריכה ללמוד הימנה דהיינו שהיה המשקין ^(ב) ממנה כמותה ותו לא דתון מינה אלא העמד אותה צמקומה: **תירוש ויצהר**. כתיבי צה [דברים יח] ולא שאר משקין והנך משקין דנהגו זהו תרומה הוא דילפינן מבכורים דאם קרא עליהן שם תרומה קודם שדרכן

הוא דקאמרינן כיון דצמידי דאורייתא לית לן דון מינה ומינה ואי הואי תרומת תמרים דאורייתא הוה גמרי לה מבכורים למשקין היוצאין מהן כמותן הכי נמי רצנן צדידהו כעין דאורייתא תקון: **ורבי יהושע סבר**. אי נמי הווא דאורייתא לא הויין משקין היוצאין מהן כמותן דלית לן דון מינה ומינה ואוקי באתרה דון מינה למה שהיא צריכה ללמוד הימנה דהיינו שהיה המשקין ^(ב) ממנה כמותה ותו לא דתון מינה אלא העמד אותה צמקומה: **תירוש ויצהר**. כתיבי צה [דברים יח] ולא שאר משקין והנך משקין דנהגו זהו תרומה הוא דילפינן מבכורים דאם קרא עליהן שם תרומה קודם שדרכן

מסורת הש"ס

(א) [לאו כולה קאמר דהא חמץ וחלב אי אפשר כדאמין אלא נבלה קאמרי. כ"כ הרשב"א צמדושין, (צ) [ערבין יא:], (ג) [ע"י מוס' מנחות טו. ד"ה להם איקרי תורה ומוס' יבמות עג. ד"ה טעונין], (ד) מעילה טו: [פסחים לו: יבמות עג: מכות ח:], (ה) תרומות פ"א מ"ב ברכות לח: [י] יבמות עח: צ"ק כה: פסחדרין עה: שצעות לא. וצחוס לא: מנחות סב. קו. נדה מג:], (ו) [תרומות פ"א מ"א], (ז) [פסחים כד: תרומות פ"א מ"ג], (ח) [ע"י ויקרא כ], (ט) [בכורים פ"ב מ"א], (י) [בכורים פ"א מ"ג], (יא) [ב"מ ט"ף: היוצאים, (ט) [מגן טלית שריסקן וסמטן כדאמא צבת יט. ויכ"ח מוס' בכורות נד. ד"ה וטוי ע"ש],

תורה אור השלם

- ↑ וְלִקְחֹת מֵרֵאשִׁית כֹּל פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְרֵא מֵאֲרָצְךָ אֲשֶׁר יֵי אֱלֹהֶיךָ בְּתוֹךְ לָךְ וְשָׂמַת בְּטָמָא וְהִלַּכְתָּ אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁכֹּן שְׁמוֹ שָׁם: דברים כו ב
- ↑ לֹא תִבֵּל לְאָכַל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעֲשֵׂר דָגָךְ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרְךָ וּבִבְרֵית כֶּקֶר וְצֹאנְךָ וְכָל דְּגָדְךָ אֲשֶׁר תֵּדֵר וְגִבְיֹתֶיךָ: דברים יב יז

גליון הש"ס

נב' דאיתקש לבכורים. ע"י מנחות דף טו ע"א מוס' ד"ה להם:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ור' יהושע כו' דון מינה ואוקי באתרה כ"ל זיתים ומינה נמחק:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] רש"י ד"ה ור' יהושע סבר וכי דלית לן דון מינה ומינה. מלת ומינה נמחק:

שיטה מקובצת

[א] פרי אהה מביא. ג"ב ע"י תוס' תמורה דף ד' ע"א: [ב] ושאר מיני פירות. ג"ב ג"א מי פירות וכו': [ג] ור' יהושע סבר אי נמי הואי דאורייתא: [ד] אכילה דתהי שתיא בכלל אלא פרי כצ"ל: [ה] משום דגן שהמחהו. ג"ב ע"י תוס' בכורות דף נ"ד ע"א: